26/07/2019

Ο ιστορικός ναός της Αγίας Παρασκευής στην Χαλκίδα

/ Ορθόδοξες Προβολές

Ένα εμβληματικό μνημείο στο ιστορικό κέντρο της Χαλκίδας.

Ο σημερινός ναός της Αγίας Παρασκευής είναι ένα εμβληματικό μνημείο της Χαλκίδας, που προσδιορίζει το ιστορικό της κέντρο, εκεί όπου εκτεινόταν αλλοτινά η καστροπολιτεία του Νεγροπόντε δίπλα στον Εύριπο.

Όταν κάποιος αντικρίζει για πρώτη φορά το ναό εντυπωσιάζεται από τη μεγαλοπρεπή στιβαρότητα του αρχιτεκτονικού ρυθμού του. Από τις διάφορες πινακίδες και τους περιηγητικούς οδηγούς πληροφορούμαστε πως πρόκειται για μία τρίκλιτη βασιλική του 5ου–6ου αιώνα, που διατηρήθηκε σχεδόν αναλλοίωτη από εκείνη την μακρινή Παλαιοχριστιανική εποχή, ανεγερμένη πάνω στα θεμέλια ενός προγενέστερου αρχαιοελληνικού ιερού. Ωστόσο, όπως αναλυτικά θα δούμε παρακάτω, αυτή η παραδοσιακή επεξήγηση αποτελεί μία μάλλον επιπόλαια προσέγγιση σε ένα θέμα αρκετά πιο πολύπλοκο.

Βάγιας Καταός

Σύνθετο κιονόκρανο σε κολώνα εξωτερικά της πρόσοψης της Αγίας Παρασκευής. Χρονολογείται με επιφύλαξη στον 5ο αιώνα μ.Χ.. Η ανάγλυφη διακόσμηση του χαρακτηρίζεται από ανάμειξη του Ιωνικού και του Κορινθιακού ρυθμού. Εντός του μεταλλίου διαγράφονταν το μονόγραμμα του Χριστού.

Τι υπήρχε στη θέση της σημερινής Αγίας Παρασκευής τους αρχαίους χρόνους;

Πολλοί υποστηρίζουν ότι στην θέση της Αγίας Παρασκευής προϋπήρχε το περιφερειακό ιερό του Ολυμπίου Διός της αρχαίας Χαλκίδας.

Η αντίληψη αυτή όμως φαίνεται πως είναι εντελώς αβάσιμη και αυθαίρετη. Ο ναός του Ολυμπίου Διός πιθανολογείται ότι βρίσκονταν περί την εκκλησία της Αγίας Βαρβάρας, καθώς από εκεί κοντά προέρχονται τα πέντε υπερμεγέθη κιονόκρανα και άλλο αρχαίο υλικό ναοδομίας των κλασικών χρόνων, που κατά καιρούς έχει ανακαλυφθεί στον περιβάλλοντα χώρο της.

Επίσης, στα 1848 διατυπώθηκε η άποψη ότι εδώ υψώνονταν ένας άλλος τρισυπόστατος αρχαίος ναός αφιερωμένος στον Απόλλωνα, την Αρτέμιδα και τη Λητώ, αλλά νεότερες ανασκαφικές έρευνες τον τοποθετούν με σχετική ασφάλεια στη νότια πλευρά του λόφου του Αγίου Ιωάννη, όπου βρέθηκε ένας μαρμάρινος τρίποδας προς τιμήν του Δελφίνιου Απόλλωνα και αποθέτης με πολλά χάλκινα αναθήματα.

Βάγιας Κατσός

Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά λοιπόν, θα πρέπει να αποκλειστεί η περίπτωση ενός προϋπάρχοντος αρχαίου ιερού στην εγγύτερη τοποθεσία της Αγίας Παρασκευής, μέχρι αποδείξεως ασφαλώς του αντιθέτου από την αρχαιολογική σκαπάνη, σε μελλοντική πιθανώς ανασκαφή.

πηγή:https://square.gr